

Verslag Beeldvormende Vergadering 15 september 2020

Op dinsdagavond 15 september heeft de beeldvormende vergadering over leefbaarheid & kernen en maatschappelijk vastgoed plaatsgevonden. Gezien de coronamaatregelen is er in drie verschillende groepen aan de hand van vragen en stellingen gesproken en gediscussieerd over beide thema's. In dit verslag zijn de opbrengsten van alle drie de gesprekken gebundeld per vraag of stelling.

Leefbaarheid en kernen

Vraag: Wat is leefbaarheid?

Leefbaarheid is een breed begrip, maar het gaat over goed en zelfstandig kunnen leven, wonen en recreëren, niet alleen in huis, maar ook in de omgeving. En in een omgeving waar dat geldt voor jong en oud. Denk dan aan afvalverwerking, opgeruimde straten, aankleding van de kernen, goede infrastructuur, woonvoorzieningen voor jong en oud, goed onderwijs, goede zorg, veiligheid en mogelijkheden tot recreatie, sport en invulling van de vrije tijd.

Het opheffen van een bushalte kan daarmee echt een aantasting zijn van de leefbaarheid in een kern, omdat dit ten koste gaat van de infrastructuur en bereikbaarheid en op die manier de leefbaarheid vermindert.

Samenwerking is in leefbaarheid een belangrijk aspect. Door samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen, kun je met elkaar en voor elkaar de leefbaarheid verbeteren. Als inwoner ben je namelijk ook zelf aan zet en kun je zelf het initiatief nemen om de leefbaarheid te verbeteren of beschermen. Voor de gemeente ligt hier een uitdaging om inwoners ook te stimuleren mee te denken en in te laten spreken.

Verenigingsleven en vrijwilligerswerk spelen ook een belangrijke rol. De gemeente kan daarin randvoorwaarden scheppen, maar uiteindelijk is de samenwerking en de verbinding aan de mensen zelf.

Kerncoördinatoren kunnen een belangrijke rol spelen in leefbaarheid. Als je niet weet waar je met vragen of problemen terecht kunt, kan de kerncoördinator helpen om bij de juiste persoon om instantie terecht te komen. De samenwerking met de kerncoördinator wordt als prettig ervaren en zorgt voor korte lijntjes.

Winkeliersverenigingen, stads- en dorpsraden spelen ook een belangrijke rol in leefbaarheid, omdat ze als vertegenwoordigend orgaan vragen en problemen kunnen aankaarten.

Leefbaarheid gaat ook over verbondenheid met de leefomgeving. Alles wat van invloed is op je persoonlijk welzijn en welbevinden. Inwoners hebben daarin ook een eigen verantwoordelijkheid en zouden in staat moeten zijn om zelf invloed uit te kunnen oefenen op de eigen leefomgeving, zonder altijd aan te kloppen bij de gemeente of de dorpsraad.

Grootste uitdaging met betrekking tot leefbaarheid is het betrekken van de jeugd en de jongere generatie. Wellicht kan een 'maatschappelijke diensttijd' op de middelbare school hieraan een bijdrage leveren, door jongeren op die wijze te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken. Daartegenover staat ook dat er meer gedaan mag worden om de jeugd en de jongeren dan ook te behouden voor de gemeente. Door bijvoorbeeld het verbeteren van de woonvoorzieningen voor starters in de gemeente.

Vraag: Waar zou de gemeente, als het gaat om leefbaarheid, mee aan de slag moeten gaan?

Allereerst betrekken van en luisteren naar inwoners en het persoonlijke contact zoeken daarin, en dan niet alleen achteraf, maar ook aan de voorkant. De kerncoördinator is wat dat betreft echt een aanwinst, maar vaak ook nog onbekend helaas. Er zou meer aandacht besteed kunnen worden aan het bestaan van de kerncoördinator en wie dat voor welke kern is.

Als gemeente moet je ook zorgen dat partijen elkaar vinden en als facilitator optreden voor het maken van verbindingen tussen allerlei partijen uit de maatschappij. In die zin kan de gemeente als platform dienen waarop krachten gebundeld kunnen worden.

De grootste uitdagingen met betrekking tot vraagstukken die spelen, die uit de gesprekken naar voren komen, liggen in (het behoud van) de kwaliteit van het openbaar vervoer, behouden van jongeren voor de gemeente (onder andere door woningaanbod), scholingsniveau (behoud van minimaal één basisschool per kern en een HAVO naar de gemeente Steenbergen) en faciliteren van verenigingen.

Vraag: Wat is participatie?

Participatie gaat over samen doen en ook zo veel mogelijk een manier vinden om samen te besluiten. De participatieladder is daarvoor een geschikt instrument. Dit vraagt om meer participatievolwassenheid van de gemeentelijke organisatie, want deze is nog niet helemaal berust op participatie en het meenemen van inwoners in de besluitvorming.

Belangrijk bij participatie is om te zeggen wat je doet en te doen wat je zegt. Helder en transparant communiceren met inwoners dus.

Aan de andere kant begint participatie ook bij betrokkenheid en dat iedereen mee kan en wil doen. Het vraagt ook om daadkracht om met een initiatief te komen (inwoner) en dit ook goed te ondersteunen (gemeente). De kerncoördinatoren zijn een aanwinst voor het proces van participatie. Zij brengen partijen dicht bij elkaar en dat stimuleert nieuwe initiatieven.

Vraag: Bij welke initiatieven zou de gemeente wel moeten helpen en welke niet?

De gemeente zou in ieder geval open moeten staan voor elk initiatief en met elke initiatiefnemer het gesprek aan moeten gaan, voordat ze besluiten dat ze niet bij een initiatief kunnen of willen helpen. De gemeente kan dan op z'n minst meedenken en eventueel meehelpen bij het verbeteren of scherper krijgen van het initiatief.

Wetgeving of gebrek aan draagvlak binnen de samenleving zijn andere factoren die er toe kunnen leiden dat de gemeente niet mee zou moeten willen of kunnen helpen bij een initiatief.

Initiatieven die binnen bestaande wetgeving passen, voldoende draagvlak hebben en bijdragen aan de leefbaarheid, zouden altijd geholpen moeten worden. Ook als het initiatief nog wankelt, dan moet de gemeente juist helpen bij het duidelijker of scherper krijgen van het initiatief.

Vraag: Wanneer moeten inwoners betrokken worden bij een plan?

In een zo vroeg mogelijk stadium. Het is wel belangrijk om vooraf te bepalen welke rol je inwoners geeft. En dat je vooraf duidelijk bepaalt binnen welke probleemstelling en kaders inspraak mogelijk is, wat de zeggenschap inhoudt en hoeveel speelruimte hiervoor is. Daarnaast moet je als gemeente goed nadenken over wie er dan precies aan tafel zitten.

Stelling: Het initiatievenfonds is hét instrument om participatie mogelijk te maken.

Het is niet hét instrument, maar een instrument. Wel een instrument wat absoluut helpt, maar wat duidelijker kan. Bijvoorbeeld door één duidelijk aanspreekpunt binnen de gemeente. Sowieso handig om meer zicht te krijgen op alle fondsen en potjes die er zijn, kan de gemeente daar iets in betekenen?

*Er is een overzicht 'Subsidie- en fondsenmogelijkheden maatschappelijke organisaties', dit zal samen met het verslag toegestuurd worden.

Stelling: Als je iets wil, moet je er ook zelf mee aan de slag.

Absoluut, het is makkelijk om op Facebook overal commentaar op te hebben, maar het helpt veel meer om achter je computer vandaan te komen en de mouwen op te stropen. Verbeter de wereld, begin bij jezelf.

Daartegenover staat dat niet alle groepen voor zichzelf op kunnen komen of duidelijk kunnen maken wat ze willen. Als samenleving of gemeente moet je ook open staan voor de signalen die je langs ziet komen.

Daarnaast is het ook belangrijk dat inwoners weten dat ze zelf ook actie kunnen ondernemen. Inwoners kunnen daarin meer gestimuleerd en geactiveerd worden door de gemeente. Daar is nog een slag in te slaan. Wat daarbij helpt is zichtbaarheid en persoonlijk contact, dat je als gemeente helpt en samen met de inwoners een netwerk opbouwt. Ook kan daarvoor meer gebruik worden gemaakt van digitale middelen, om de zwijgende meerderheid aan het woord te krijgen en te activeren. Zodat écht iedereen ook de mogelijkheid heeft om aan de slag te gaan. Ook de groepen die niet makkelijk voor zichzelf op kunnen komen of makkelijk van zich laten horen.

Stelling: De stads- of dorpsraad vertegenwoordigt de mening van de bewoners.

Ze zijn een vertegenwoordiging, maar zeker geen volksvertegenwoordiging zoals de gemeenteraad dat is. Het is dus niet per definitie een vertegenwoordiging van alle bewoners. De leden van zo'n raad zijn vaak geen complete afspiegeling van de samenleving.

Het is goed dat de gemeente met de stads- of dorpsraad aan tafel gaat, aangezien zij wel veel signaleren en kunnen aankaarten, maar de gemeente moet zich er wel van bewust zijn, dat zij geen vertegenwoordiging zijn van het gehele dorp.

Maatschappelijk vastgoed

Vraag: Wat is maatschappelijk vastgoed?

Al het vastgoed met een maatschappelijk doel, bijvoorbeeld de dorpshuizen of de Gummaruskerk. Ander belangrijk aspect is dat het vastgoed is, wat inwoners nodig hebben om de leefbaarheid in hun omgeving in stand te houden. Het is vastgoed wat in dienst is van de inwoner.

Het is niet per definitie eigendom van de gemeente, maar kan ook in beheer zijn van andere partijen, denk bijvoorbeeld aan verzorgingshuizen.

Maatschappelijk vastgoed betekent echter ook dat er efficiënt met het beschikbare geld wordt omgegaan, omdat het een maatschappelijk doel dient en vaak met maatschappelijk geld is bekostigd. Met het maatschappelijk vastgoed kan veel efficiënter omgegaan worden. Denk aan sportaccommodaties die overdag leeg staan, maar die prima verhuurd kunnen worden aan een BSO bijvoorbeeld. Verschillende maatschappelijke doelen kunnen veel efficiënter geclusterd worden in vastgoed, waardoor je minder vastgoed nodig hebt.

In het maatschappelijk vastgoed zouden veel meer combinaties kunnen ontstaan dan dat er nu zijn. Denkt de gemeente hier niet aan of zijn er andere belangen waardoor dit niet georganiseerd kan worden?

Stelling: Over tien jaar kunnen alle gemeenschapshuizen gesloten worden

Op de huidige manier van beheren en exploiteren wel, want dan vallen ze uit elkaar door gebrekkig onderhoud of gaan ze er financieel aan onder door, omdat er te weinig mogelijkheden zijn voor een rendabele exploitatie.

Er zou daarom meer vrijheid moeten komen in de exploitatie voor de gemeenschapshuizen. Waarom kunnen er bijvoorbeeld geen trouwerijen of commerciële activiteiten toegelaten worden? Als dat betekent dat het gemeenschapshuis zijn maatschappelijke functie kan behouden?

Want die blijft er wel degelijk. Het gemeenschapshuis is een plek waar mensen samen kunnen komen en die door de activiteiten die er gehouden worden, zorgt voor contact tussen verschillende generaties.

Net als bij sportaccommodaties al ter sprake is gekomen, zijn hier ook combinaties te bedenken om de kracht van het gemeenschapshuis te versterken en daarmee maatschappelijk vastgoed efficiënter in te zetten. Waarom gebruiken de sociale wijkteams of vraagwijzer het gemeenschapshuis bijvoorbeeld niet als uitvalsbasis?

Zo zijn er veel slimme combinaties te vinden die zorgen voor een betere bezetting, waarmee bespaard kan worden of facilitaire kosten en er meer geld vrijkomt voor het broodnodige onderhoud.

Er is wel de kanttekening dat er aandacht moet blijven voor de eigen identiteit van al de gebruikers en dat het gezamenlijke en efficiënte gebruik niet ten koste gaat van het eigene van een gebruiker.

Het gemeenschapshuis zou eigenlijk alleen gesloten kunnen worden, als al de voorzieningen die het biedt ergens anders terugkomen.

Stelling: Sport moet beter gefaciliteerd worden dan cultuur.

Daar zou geen onderscheid in gemaakt moeten worden, het is allebei belangrijk voor de leefbaarheid in de samenleving.

Stelling: Als de gemeente een dure accommodatie wil bouwen, kan de OZB verhoogd worden.

De stelling wordt gemengd ontvangen, sommigen vinden het domweg een onzinnige stelling. Inhoudelijk richt de discussie zich op de vraag of die nieuwe accommodatie echt wel noodzakelijk is? Of er dan niet beter gekeken kan worden of er een combinatie gemaakt kan worden met bestaande bouw.

Als de accommodatie dan echt noodzakelijk blijkt te zijn en duur uit gaat vallen, is het nog de vraag of de OZB dan het juiste middel is om de benodigde financiën binnen te halen. Waarom zou iedereen mee moeten betalen aan een accommodatie die zich richt op een bepaalde doelgroep?

Stelling: De buitensportverenigingen kunnen zelfstandig overeind blijven.

Sinds de laatste bezuinigingsronde een aantal jaar geleden is VV Steenbergers zelf verantwoordelijk voor het groenonderhoud op het sportpark. Dit blijkt in de praktijk lastig om goed te organiseren. In de afgelopen jaren is het ook ter sprake gekomen dat de vereniging zelf het onderhoud aan de kleedkamers en sportvelden op zou moeten pakken. Dat zijn echt taken waarvoor de expertise ontbreekt of het geld niet voor beschikbaar is om dat uit te besteden. In die zin zijn buitensportverenigingen afhankelijk van bijvoorbeeld een gemeente om niet zozeer overeind te blijven als wel betaalbaar voor de leden te blijven.

Natuurlijk zijn er in het geval van groenonderhoud sponsorconstructies te bedenken met een hovenier, maar als daar het sportveld en de accommodatie ook nog bijkomt, houdt het ergens op met de sponsormogelijkheden.

Er wordt geopperd om in gebruik combinaties te zoeken, om daarmee bijvoorbeeld kosten te besparen of inkomsten te genereren. In Kruisland maakt de BSO bijvoorbeeld gebruik van de sportkantine.

Tot slot

Het verslag van deze beeldvormende vergadering zal verstuurd worden aan alle deelnemers, de (burger)raadsleden en de kerncoördinatoren. De raadsleden kunnen deze informatie vervolgens meenemen in hun oordeelsvorming en beraadslaging. Op 30 november staan beide onderwerpen op de agenda voor de oordeelvormende vergadering van de gemeenteraad.